Predstavujeme 20-eurovú bankovku série Európa

Gabriel Schlosser
Národná banka Slovenska

Nová bankovka 20 € je v poradí treťou bankovkou série Európa. Do obehu bude uvedená v celej eurozóne dňa 25. novembra 2015. Podobne ako bankovky 5 € a 10 € tejto série obsahuje niekoľko nových ochranných prvkov, ktorých účelom je sťažiť falšovanie týchto bankoviek a uchovať dôveru obyvateľov Európy v eurové bankovky.

Lícna a rubová strana bankovky 20 € série Európa

Eurové bankovky používa viac ako 338 miliónov obyvateľov 19 štátov eurozóny. Eurosystém (ECB a národné centrálne banky štátov eurozóny) bude postupne aktualizovať všetky eurové bankovky. Prvá bankovka z novej série Európa, bankovka 5 €, je v obehu už od 2. mája 2013. Bankovka 10 € je v obehu od 23. septembra 2014. Postupne budú nasledovať aj nové bankovky 50 €, 100 €, 200 € a 500 €.

Bankovka 20 € je jednou z najpoužívanejších nominálnych hodnôt eurových bankoviek. Bežne ju vydávajú bankomaty, prijíma ju väčšina predajných automatov a zariadení na výdaj lístkov a maloobchodníci jej pravosť často overujú pomocou menších zariadení.

Hoci sa nová bankovka 20 € podobá na prvú verziu vydanú v roku 2002, je vynovená a vybavená niekoľkými novými a zdokonalenými ochrannými prvkami. Aj táto bankovka má vo vodoznaku a v holograme portrét Európy, postavy z gréckej mytológie, po ktorej bol pomenovaný náš kontinent. Výraznou novinkou je inovatívny ochranný prvok – okienko s portrétom v holograme. Pri pohľade na bankovku proti svetlu sa okienko spriehľadní a zobrazí sa portrét mýtickej Európy, ktorý vidno na oboch stranách bankovky.

Rovnako ako eurové bankovky prvej série, aj nová bankovka 20 € sa bude dať veľmi ľahko overiť hmatom, pohľadom a naklonením. Popri portréte Európy v holograme a vodoznaku bankovky obsahujú aj smaragdové číslo, ktoré pri naklonení mení farbu zo smaragdovozelenej na tmavomodrú. Na rozdiel od bankoviek 5 € a 10 € série Európa nová bankovka 20 € neobsahuje nános ochrannej vrstvy.

Základný dizajn a hlavná (prevládajúca) farba bankovky zostali v podstate nezmenené. Nezmenil sa ani rozmer novej 20 € bankovky: 133 x 72 mm.

Len na porovnanie uvádzame zmenšený dizajn lícnej strany novej bankovky 20 € a bankovky prvej série.

Overenie hmatom

Bankovkový papier vyrobený z bavlny je pevný a pružný.

Hĺbkotlač

Pri pravom a ľavom okraji lícnej strany bankovky je možné nahmatať vystupujúce krátke šikmé linky. Okrem toho sa v ľavej časti nachádza hĺbkotlačou vytlačený text „BCE ECB ЕЦБ EZB EKP EKT EKB BCE EBC 2015“ (skratky Európskej centrálnej banky). Hĺbkotlačou je vytlačený aj hlavný obrazec, veľké hodnotové číslo.

Hĺbkotlač (len na lícnej strane bankovky)

Overenie pohľadom

Najprv si pozrime bankovku v priehľade proti svetlu. Prvou významnou zmenou je portrét vo vodoznaku. Vodoznak je súčasťou bankovkového papiera. Tvorí ho papier na vybraných miestach tenší alebo hrubší a „hra svetla a tieňa“ vytvára v priehľade proti svetlu plastický obraz portrétu. Tenšie časti sú svetlejšie, hrubšie sú tmavšie. Druhý vodoznak je vytvorený výrazným stenčením papiera v tvare nominálnej hodnoty bankovky.

Detail oboch vodoznakov – portrét Európy a vpravo hore hodnotové číslo bankovky

Ochranný prúžok

V priehľade proti svetlu ochranný prúžok vyzerá ako tmavá čiara. V prúžku je bielym mikropísmom uvedený znak € a hodnota bankovky 20 tak, aby sa dali prečítať z lícnej aj rubovej strany.

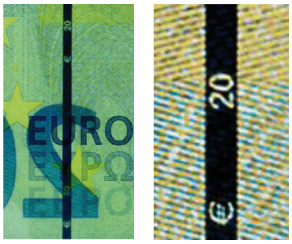

Ochranný prúžok (celkový pohľad)

Na nových bankovkách 20 € je Európa zobrazená vďaka novej technológii vo vnútri samostatného „okienka s portrétom“ v holograme. Pri pohľade na bankovku proti svetlu sa okienko spriehľadní a objaví sa v ňom portrét Európy, viditeľný na oboch stranách bankovky.

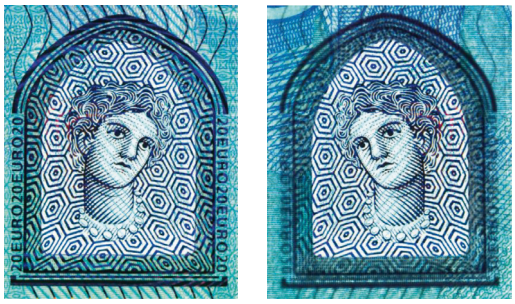

Portrét Európy, lícna strana a rubová strana

Overenie naklonením

Holografický prúžok je umiestnený v pravej časti lícnej strany bankovky a je zložený zo štyroch častí. Pri naklonení (zmene uhla dopadu a odrazu svetla) sa v každej z týchto častí dynamicky mení iný obrazec: v prvej časti sa zobrazuje hodnotové číslo 20. V druhej časti je samostatné okienko s portrétom v holograme, ktoré sa mení na hodnotové číslo 20, na rubovej strane bankovky sa objavia drobné čísla nominálnej hodnoty bankovky. V tretej časti možno vidieť zmenšený portál a symbol € sa mení na hodnotové číslo 20 a vo štvrtej časti sa zobrazuje symbol €. Spoločnou charakteristickou vlastnosťou celého hologramu je dúhová zmena farby častí hologramu pri nakláňaní.

Hologram na bankovke 20 €

Okienko s portrétom, lícna a rubová strana

Smaragdové hodnotové číslo

Charakteristickým ochranným prvkom novej série eurových bankoviek je smaragdové číslo. Trblietavé hodnotové číslo v ľavom dolnom rohu lícnej strany bankovky vytvára svetelný efekt, ktorý sa

pohybuje nahor a nadol. Číslo zároveň mení farbu zo smaragdovozelenej na tmavomodrú.

Smaragdové číslo

Ďalšie ochranné prvky na novej 20 € bankovke sa dajú overiť iba s pomocou vhodných technických pomôcok – lupy, zdroja ultrafialového svetla či infračerveného svetla. Tieto ochranné prvky slúžia na overovanie pravosti bankoviek pokladníkmi.

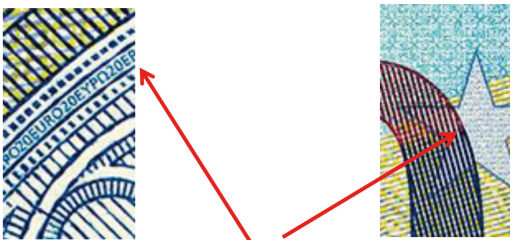

Ukážka mikropísma na rubovej a lícnej strane bankovky 20 €

Zvláštnosťou novej série eurových bankoviek je sériové číslo bankovky, ktoré je umiestnené na rubovej strane bankovky. Vodorovné sériové číslo bankovky je vytlačené čiernou farbou – ide o kombináciu dvoch písmen a 10 číslic. Zvislé číslo je vytlačené hlavnou farbou bankovky danej nominálnej hodnoty a pozostáva z posledných šiestich číslic sériového čísla.

V porovnaní s prvou sériou eurových bankoviek došlo k zmene aj v počte skratiek Európskej centrálnej banky. Bankovky série Európa obsahujú deväť trojpísmenových skratiek ECB. Skratky sú umiestnené v súlade s protokolom EÚ o poradí názvov štátov:

- BCE: Belgicko, Španielsko, Francúzsko, Taliansko, Luxemburg, Portugalsko, Rumunsko
- ECB: Česko, Dánsko, Írsko, Lotyšsko, Litva, Holandsko, Slovinsko, Slovensko, Švédsko, Veľká Británia
- ЕЦБ: Bulharsko
- EZB: Nemecko, (Luxemburg), Rakúsko
- EKP: Estónsko, Fínsko
- EKT: Grécko, Cyprus
- EKB: Maďarsko
- BĊE: Malta
- EBC: Poľsko

Na nových bankovkách série Európa si môžeme všimnúť aj zväčšené hodnotové číslo bankovky na lícnej a rubovej strane. Tento prvok by mal čiastočne pomôcť zrakovo hendikepovaným občanom pri identifikácii bankoviek.

Bankovky oboch sérií budú spočiatku v obehu súbežne, postupne sa však bankovky prvej série (2002) budú z obehu prirodzeným spôsobom sťahovať a nakoniec prestanú byť zákonným platidlom. Presný dátum ukončenia ich platnosti bude oznámený v dostatočnom predstihu. Bankovky prvej série si však stále zachovajú svoju hodnotu a v národných centrálnych bankách krajín eurozóny ich bude možné vymieňať bez časového obmedzenia.

Viac informácií je k dispozícii napr. na stránke www.ecb.europa.eu. Súčasťou tejto stránky je náučný modul „Euro Cash Academy", ktorý zábavným spôsobom približuje nové, ako aj ostatné eurové bankovky. Informácie sa dajú získať aj na stránke: www.nbs.sk alebo www.nove-eurobankovky.eu. Ďalším zdrojom informácií budú letáky o novej bankovke 20 €, ktoré sa budú distribuovať do bánk a do obchodov a ďalších podnikov v celej eurozóne postupne v priebehu roka 2015.

NBS sa spolu s ECB a ostatnými národnými centrálnymi bankami štátov eurozóny zúčastňuje partnerského programu, ktorý má pomôcť pri efektívnejšom šírení informácií o nových bankovkách príslušným stranám a pri včasnom prispôsobení strojov a zariadení na spracovanie bankoviek. Okrem seminárov organizovaných ECB ide o ponuku NBS dodávateľom zariadení na spracovávanie bankoviek a na overovanie pravosti bankoviek a ostatným tretím stranám (pobočkám zahraničných bánk, spracovateľom peňazí) otestovať svoje zariadenia s novými bankovkami. Ide o tri možnosti:

1. vykonať testovanie zariadení na spracovanie a overovanie bankoviek s novými bankovkami v priestoroch NBS,
2. zapožičať si nové bankovky formou výpožičky so zábezpekou,
3. preskúšať nastavenie softvéru na bankovky 20 € série Európa vo svojich zariadeniach podľa spoločných testovacích postupov Eurosystému v priestoroch NBS.

NBS predpokladá, že táto technická príprava ako aj informačná kampaň umožní širokej aj odbornej verejnosti včas sa oboznámiť s novou bankovkou 20 € série Európa, s jej ochrannými prvkami, a pripraviť sa na začiatok emisie novej bankovky 25. novembra 2015, aby sa v čo najväčšej miere odstránili prípadné problémy pri overovaní pravosti nových bankoviek.

Zdroj: www.euro.ecb.europa.eu, www.nbs.sk, www.nove-eurobankovky.eu